

IETEIKUMI PĒTĪJUMA METOŽU IZVĒLEI.

Zinātnisks pētījums

- ▶ **Zinātniskā pētniecība ir mērķtiecīga kādas parādības pētīšana, izmantojot agrāk uzkrātās atziņas, optimālu metodiku un tehniskās iekārtas, iegūstot jaunas atziņas, idejas, faktus.**
- ▶ **Zinātnes nozīmīgākā pazīme ir ne vien tās precizitāte un objektivitāte, bet arī veids, kādā ir iegūti fakti un kā tie analizēti, lai būtu saprotami citiem pētniekiem un pārbaudāmi.**

Pētījuma metodes – nepieciešamas, lai izpildītu uzdevumus, pārbaudītu hipotēzi, sasniegtu mērķi. Pētīšanas metodes izvēlas atbilstoši pētījuma objekta īpašībām, proti, izvēlas tās metodes, kas vislabāk izpētīs objektu (atbilstoši pētījuma mērķim) un sniegs visplašākās analīzes iespējas.

- ▶ **Vispārteorētiskās pētīšanas metodes** – zinātniskās literatūras analīze filozofijā, psiholoģijā, pedagogijā u.c., kā arī starptautiskās pieredzes analīze.
- ▶ **Empīriskās - datu vākšanas metodes** (novērošana, pārrunas, intervijas, situāciju analīze u.c.) – datu apstrādes statistiskās metodes (matemātiski statistiskās datu apstrādes metodes, aprakstošā statistika (tabulas, grafiki) u.c.)
- ▶ **Salīdzinošā jeb komparatīvā metode**- paredz līdzīgā un atšķirīgā, vecā un jaunā salīdzināšanu un analīzi. Tiek salīdzināti vairāku datu kopums, lai iegūtu secinājumus. Piemēram, esat salīdzinājis vairākus dokumentus, novērtējot kurš labāks, atbilstošāks utt.
- ▶ **Vēsturiskā metode**- kāda procesa pētīšana no pirmsākumiem, parādot tā attīstību un dažādus apstākļus, kas ietekmē procesu.
- ▶ **Sistēmiskās analīzes metode**- paredz jebkuru jautājumu uzskatīt par sistēmu, ko jānorobežo pēc noteiktiem kritērijiem no citām sistēmām, parēdot tajā sīkākus jautājumus un savstarpējās sakarības.
- ▶ **Statistiskā datu apstrādes metode** nozīmē to, ka tiek apstrādāti (analizēti, vērtēti, interpretēti) kādu skaitlisku datu kopums, izmantojot kādu no statistiskajām metodēm (korelāciju, faktoru analīze, aprakstošā statistika, utt.)
- ▶ **Aprakstošā metode** jeb monogrāfiskā– tiek veikta parādības detalizēta izpēte, apkopojot informāciju un pamatojoties uz daudzveidīgas literatūras apskatu, raksturojot ne vien parādību pašreizējo stāvokli, bet arī to, kādas pārmaiņas notikušas laika gaitā;
- ▶ **Sintēzes metode** – atsevišķi pētāmā objekta elementi tika apvienoti vienotā veselumā, lai pētītu to kopsakarības.
- ▶ **Eksperimentālā pētījuma metode** - ar kuras palīdzību pierāda cēloņsakarības starp parādībām. Ar eksperimenta palīdzību pārbauda hipotēzes patiesumu vai

nepatiesumu. Eksperimenta priekšrocība pār citām pētniecības metodēm ir tā precizitāte - uzmanīgi kontrolējot notiekošo, pētnieks veic kādu noteiktu darbību un izmēra šīs darbības rezultātu. Eksperimentam ir jābūt atkārtojamam. Tas nozīmē, ka jebkurai citam pētniekam tādos pašos apstākļos būtu jāiegūst tāds pats rezultāts

Eksistē daudz dažādas metožu klasifikācijas, tāpēc nosaucot metodes, būtu vēlams izmantot vienu klasifikāciju un norādīt autoru, kura piedāvātas metožu klasifikācijas izmantotas pētījumā.

Nosaucot metodes, vēlams pamatot to izvēli. Šim nolūkam skolēniem var noderēt atbalsta frāzes:

- ▶ Vēsturiskā metode, lai izpētītu (ko?) no pirmsākumiem
... lai atklātu (kā?) ... attīstību
... lai atklātu dažādu apstākļu ietekmi uz (kā?) attīstības gaitu
- ▶ bibliogrāfiski vēsturiskā metode, lai izpētītu, kādi dzīves fakti ir ietekmējuši (kā?) daiļrades procesu, dzīves uzskatus
- ▶ salīdzinošā metode, lai analizētu (kur?) (ko?)
- ▶ sistēmiskās analīzes metode, lai pētītu (ko?) un atklātu (ko?)
- ▶ matemātiskās, lai apkopotu/apstrādātu pētījumā iegūtos rezultātus
- ▶ datu apstrādes statistiskās metodes, lai analizētu pētījumā iegūtos rezultātus
- ▶ eksperimenta metodi, lai pārbaudītu izvirzīto hipotēzi
- ▶ aptaujas metodi, lai izzinātu/noskaidrotu (kā?) viedokļus (par ko?) ...
- ▶ intervijas metodi, lai noskaidrotu (kā?) viedokli/uzskatus (par ko?) lai atklātu (kā?) ... attīstību

Vērtīga grāmata tiem, kas raksta vai vada ZPD

Rudīte Hahele. Skolēna zinātniski pētnieciskā darbība. Rīga: RaKa, 2005.

NOFORMĒJUMS VAIRS NAV PĒC PRASĪBĀM, BET DAUDZ NODERĪGU LIETU